

A ZSIDÓ KULTURÁLIS FESZTIVÁL MŰSORA 2015

DOHÁNY UTCAI ZSINAGÓGA
 minden műsor kezdése 19.00 óra
 (cím: 1074 Bp., Dohány utca 2.)

Augusztus 30. vasárnap
25 év – 25 koncert
Budapest Klezmer Band koncert
Jávori Ferenc „FEGYA” vezetésével
Sztárvendég: Szinetár Dóra

Augusztus 31. hétfő
„Mi van velem?” Kern András dalai
Közreműködik: Hegyi Barbara, Hernádi
Judit, Fesztbaum Béla, Heilig Gábor,
Gátos Iván zenekara

Szeptember 1. kedd
„Szól a kakas már...”
Muzsikás koncert
Sipos Mihály hegedű, citera, ének
Porteleki László hegedű, koboz, tambura,
ének
Éri Péter brácsa, kontra, mandolin,
furulyák, ének
Hamar Dániel bőgő, gardon, dob, ének
Sztárvendég: Balogh Kálmán
cimbalom, Petrás Mária ének,
Farkas Zoltán (Batyú) gardon, dob,
Bob Cohen ének

Szeptember 2. szerda
Snétberger Ferenc gitárművész és a Liszt
Ferenc Kamarazenekar koncertje Rolla
János vezetésével
Közreműködik: Snétberger Quartet és a
Snétberger Zenei Tehetség Központ tanulói

Szeptember 3. csütörtök
Boldog lelkek tánca
Fassang László orgonakoncertje
Sztárvendég: Fullajtár Andrea

Szeptember 6. vasárnap
Filmzene a nagyvilágból
A Budafoki Dohnányi Szimfonikus
Zenekar filmzenei koncertje
Vezényel: Hollerung Gábor

GOLDMARK TEREM
 minden műsor kezdése 19.30 óra
 (cím: 1077 Bp., Wesselényi u. 7.)

Augusztus 31. hétfő
Dohány utcai seriff
Bánfalvi Eszter, Boros Anna, Deák Péter,
Keresztény Tamás, Lakatos Máté / Király
Dániel, Lábodi Ádám, Némedi Árpád,
Rainer-Micsinyei Nóra, Takács Nóra
Diána, Tolnai Hella
 Füge produkció
Rendező: Mohácsi János

Szeptember 1. kedd
„Szép vagy, gyönyörű vagy,
Magyarország”
magyar zsidó szerzők művei
Gyarmati István zeneszerző,
zongoraművész estje
Sztárvendég: Bánfalvi Eszter,
Csákányi Eszter, Fesztbaum Béla

Szeptember 2. szerda
Jancsó Miklós: Kövek üzenete, Budapest
és Fáy Béla: Lehet így is c. filmek vetítése
A vetítés után Jancsó Nyika és Fáy Béla
beszélget az érdeklődőkkel

Szeptember 3. csütörtök
Kárpáti Péter: A negyedik Kapu
Tóth Ildikó, Fodor Tamás, Nagy Zsolt,
Sípos György
 Füge produkció

RUMBACH SEBESTYÉN
UTCAI ZSINAGÓGA
 minden műsor kezdése 20.00 óra (cím:
 1074 Bp., Rumbach Sebestyén u. 11–13.)

Augusztus 30. vasárnap
Ferenczi György és a Rackajam együttes
fúziós dzsessz-rock-blues koncertje
Ferenczi György ének, szájharmonika,
hegedű, Apáti Ádám ének, basszusgitár,
tangóharmonika, Bizják Gábor ének,
kürt, Jankó Miklós ének, cajon,
Pintér Zsolt ének, mandolin

Augusztus 31. hétfő
Magyar Zsidó Kántorok hangversenye
Tóth Emil, Zucker Immanuel,
Nógrádi Gergely, Budai Miklós,
Rudas Dániel, kísér Neumark Zoltán
A koncert szerkesztője: Fekete László
főkantor
Konferál: Kardos Péter főrabbi

Szeptember 1. kedd
Makrokosmosz – Babos Gyula kortárs
dzsesszestje
Közreműködnek: Fekete-Kovács Kornél
trombita, Czirják Tamás dob,
Orbán György bőgő, Wiland Gábor
ének, szaxofon

Szeptember 2. szerda
Sékely János: Caligula helytartója
Vádli társulás és Füge produkció
P. Petronius római patrícius, Caligula
szíriai helytartója: Nagypál Gábor
Decius római lovag, Caligula állandó
követe: Király Attila
Lucius, fiatal római nemes, Petronius
segédtsztje: Huszár Zsolt szerepében
Szikszai Rémusz
Probus, egy germán származású segédtszt:
Kovács Krisztián
Agrippa, Palesztina királya: Tamási Zoltán
Barakiás, a jeruzsálemi templom főpapja:
Fodor Tamás
Júdás, zsidó politikus, az államtanács tagja:
Tóth József
Decius két segédtsztje: Fekete Zsolt,
Varga Ádám/orsók / Orbók Áron
Rendező: Szikszai Rémusz

Szeptember 3. csütörtök
A romantika aranykora
ifj. Balázs János zongoraművész koncertje

Szeptember 6. vasárnap, 18.00 óra
Fesztiválvendégek
„Hidak” – Európai Zsidó Kultúra
Napja 2015
Kolozsvár Budapesten

Erdélyi és máramarosi magyar
és zsidó népköltés
Tokos zenekar (Kolozsvár)
koncertje

VALLÁSI ROVAT

Tu beáv – A szerelem kettős természete

„Rábán Simon ben Gámiél mondta: nem voltak olyan ünnepek Izraelnek, mint tu beáv (áv hónap 15-e) és jom kippur, amikor Jeruzsálem lányai fehér ruhákban kimentek [...] és körtáncot jártak a szőlősben, és ezt mondták: »emeld fel szemeidet, és lásd, kit választasz magadnak!«” (Táánit 26a)

Ez a szöveg az alapja annak a rejtélyes örömnepnek, amely a zsidóság leggyászosabb napja, év hónap 9-e után kevesebb mint egy héttel következik. Korántsem egyértelmű, mit és hogyan is ünneplünk ilyenkor. Az általunk ismert korszakokban, egészen a legutóbbi időkig, semmilyen ünnepi szokásokról nincs tudomásunk ezen a napon. Mostanában kezdik feleleveníteni mint egyfajta zsidó megfelelőjét a nem zsidók Valentin-napjának, abból az apropóból, hogy a Mísna-ban leírt szertartás láthatólag valamiféle nyilvános párvasztás volt: az egyedülálló lányok megjelentek, közösen táncoltak, a fiúk pedig választottak maguknak. A Talmud hatféle(!) magyarázatot hoz, hogy miért pont ekkor volt ez a nap, és egyáltalán mit és miért ünnepeltek, tehát már a talmudi időkben erősen megoszlik a rabbik véleménye arról, hogy mi is ez a nap tulajdonképpen.

Nem véletlen, hogy ma sem jut eszébe a rabbiknak visszaállítani ezt a szokást. Van ugyanis mindezzel egy szembetűnő probléma: a zsidó családalapításról alkotott képünknek több ponton is látványosan ellentmond, hogy a házasulandó felek egyfajta nyilvános körtánc során válasszák ki életük

párját. Ez egy felelősségteljes döntés, ami az egész életre szól – világos, hogy nem hozhatjuk meg az alapján, hogy a másik milyen szép és hogyan táncol. Noha tény és való, hogy egyik kulcsfontosságú eleme a házasságnak az, hogy legyen meg kettejük között a fizikai vonzalom, de ez korántsem az egyetlen dolog. A Talmud azt mondja, hogy tánc közben a lányok Salamon király bölcsességét idézték: „Hazugság a báj és értéktelen a szépség, az istenfélő nő, az az, ami dicséretes!” (Példabeszédek 31:30) Ez az idézet ezen a helyen kissé ironikus: ha valóban így van, akkor hogyhogy körtáncal választanak párt? Miért nem leveleznek inkább egymással, ha a belső értékeket tartják elsődlegesnek?

A legkézenfekvőbb lenne azt mondani, hogy ez a szokás át lett véve a környező népektől, és a szellemi vezetés fokozatosan és sikeresen leállította ezt a helytelen gyakorlatot. Ezzel csak az a gond, hogy nem magyarázza meg, miért értekeznek róla viszonylag hosszasan a rabbik a Talmudban. Az ilyen kínos incidenseket a legjobb elhallgatni. Ugyan igaz, hogy sem a zsidóságban, sem a Tórában nem szokás hallgatni a kínos dolgokról, de annyit legalábbis joggal elvárhatnánk, hogy rövidebben szóljanak a témáról. Egy félmondatos említés erre a célra éppen elég lett volna. Ezzel szemben azt láthatjuk, hogy ahányan vannak, annyiféleképpen tulajdonítanak neki valamilyen különleges jelentőséget.

Úgy tűnik, valami kiemelkedően említésre méltó mégiscsak találtak Bölcsseink ebben a szokásban. Talán azt, hogy magában foglalja a szerelem különös, kettős természetét. A szerelem önzőség és önzetlenség.

Önző, fizikai vágyakozás és önzetlen, szeretetteljes adakozás. Amikor vakon fellángol, csak a jót látjuk meg a másokban – viszont ilyenkor éles szemmel képesek vagyunk felismerni benne azt a jót is, amit elvileg mindig kellene mindenkiben. Az az ösztön, vágyakozás, ami felbred az emberben, az állatokéhoz hasonló, és szegyenletes, elrejteti magát. Másrészt viszont mégiscsak van benne valami: a Meszilát Jesárim című klasszikus etikai könyv úgy írja, hogy ha az ember eljut egy megfelelő szintre, akkor úgy fog vonzódni Teremtője után, ahogyan a vas vonzódik a mágnes után. Lehet, hogy ennek a szinte ösztönös vonzalomnak az előképe az, amit a vágyakozó ember a saját bőrén megtapasztalhat.

Ennek fényében érthető, hogy ez nap nemcsak az ember és ember közötti szerelem napja, hanem az ember és Isten közötti is. Ez összefügg azzal, hogy ez a nap a Szentély pusztulásának gyászja után nem sokkal következik. A pusztulás héberül churbán, melyben ha két gyökbetűt megfordítunk, éppen annak ellenkezőjét: a chibur, összekapcsolódás szót kapjuk. Tehát a Szentély pusztulása az, amikor szét-esik mindaz, ami összetartozik. Erre mondják Bölcsseink, hogy aki megörvendeztetti a völgyet és a menyasszonyt, az mintha felépített volna egy darabot Jeruzsálem romjai közül (Beráchtó 6b). A Szentély pusztulása az alaptalan gyűlölet miatt következett be. A gyász után azonnal a helyreállításra kezdünk el munkálkodni, ami nem más, mint az alaptalan szeretet felépítése önmagunkban.

Szántó-Várnagy Binjamin Zeév binjamin.hu

Róna Tamás rabbi látogatása Ferenc pápánál

Szemereyné Pataki Klaudia befogadó nyilatkozatban kérte Ferenc pápát arra, hogy támogassa Kecskemét 2018-as Európa Ifjúsági Fővárosa pályázatát. Kecskemét polgármester asszonyának levelét személyesen adta át Vatikánban dr. Róna Tamás, az Alföldi Régió vezető rab-bija.

A magánkihallgatáson dr. Róna Tamás egy másik levelet is átnyújtott Ferenc pápának. Ez pedig arról szólt, hogy legyen Kecskemét az Európai Egyházak Közötti Párbeszéd Fővárosa is három év múlva. A magyarországi egyházak egyöntetűen támogatták a vezető rabbi kezdeményezését, és Kurt Koch, a Keresztény Egységértörékvés Pápai Tanácsának elnöke is jelezte, hogy értő fülekre talált a kérés a Vatikánban.

Lehetőségem volt átadni mindkét levelet, sőt beszélni is tudtam róluk a pápának – nyilatkozta Róna Tamás vezető rabbi a Kecskeméti Televízióon. – Hihetetlen volt, hogy ez megtörtént, legmerészebb álmaimban sem gondoltam volna. Majd egy nappal később Kurt Koch kardinális, bíboros úr már nagyon „finoman” jelezte, hogy halló fülekre talált a kérés, ami elképesztő távlatokat nyit Kecskemét számára.

A rabbi szerint ha létrejönne a kezdeményezés, akkor akár a pápa is ellátogathatna Kecskemétre, a város és Magyarország számára pedig végtelen lehetőségek nyílnának.

Szeretett hazánknak, Magyarországnak nagy szüksége van arra, hogy jó, értékes, egységes üzenetek jelenjenek meg. Belül is, itthon is, és határokon kívül is... – fogalmazott Róna Tamás.

KTV / keol.hu

Az utolsó tanúk

A bécsi Burgtheater 2013-ban különleges előadással emlékezett meg a kristályéjszaka 75. évfordulójáról. A darabot Doran Rabinovici írta és Matthias Hartman rendezte. A színpad mélyén ült hat holokauszt túlélő. A hetedik szék üres volt, mert időközben elhunyt az az idős roma asszony, aki a holokauszt cigány áldozatait képviselte volna. Ez az úr figyelmeztetés is volt: nem sok idő van már arra, hogy a túlélők elmondják történetüket. Négy színész a kristályéjszaka eseményeit játszotta a színpad előterében, közben a nagy kivetítőn az idős emberek arcáról olvasható volt, hogy mit gondolnak és érznek a történetekkel kapcsolatban. Az előadás végén a valamikori auschwitzi foglyok a színpad előterében mentek, és beszélni kezdtek a haláltáborról.

A Der Spiegel szerkesztőit ez az előadás inspirálta arra, hogy a szokásos helyett másként emlékezzenek meg Auschwitz felszabadulásának 70. évfordulójáról. A folyóirat ez évi 5. számában tizenkilenc túlélőt szólaltatott meg a megsemmisítő táborról: zsidó, roma túlélőt, lengyel és francia ellenállót többek között. Valamennyien elmúltak már 80 évesek.

A Spiegel szerkesztői az „oral history” módszerét alkalmazták: a 19 túlélő egyenlő hosszúságú monológokban – amit a szerkesztők „jegyzőkönyvnek” neveznek – beszél az Auschwitzban átéltekről. A szöveget minden esetben a volt fogoly lényét megvilágító, kiváló fotóportré egészíti ki.

Különböző társadalmi csoportokhoz tartoznak, különböző műveltségűek és tapasztalattal rendelkeznek, a rettenetet, a kiszolgáltatottságot különbözőképpen élték és élik meg. Az érzéseknek és a gondolatoknak a volt foglyok szabad folyást engednek. A megsemmisítő táborban történeteket különbözőképpen mondják el: volt, aki iróniával teremtett távolságot az akkori és a mai önmaga között, volt, aki német anyanyelvéről angolra váltva próbált a múlttól kellő távolságra kerülni. Ők az auschwitzi

foglyok között a kivételt képezik, mert életben maradtak, holott a táborban éppen azért hozták létre, hogy miután a legvégsőkig kiszígerelték a foglyokat, megöljék őket, és hogy meggyilkolásuknak ne maradjon tanúja.

Nagyon tanulságos a berlini dzsessz-zenész, Coco Schumann életfilozófiája. Annak idején egy berlini bárban a tiltott amerikai dzsesszt játszotta. Számtalanszor vétkezett a „Rassenschande-” (fajgyalázási) törvény ellen, mondja gunyorosan. Bolondult az akkoriban debütáló színes bőrű énekesnő, Ella Fitzgerald művészetéért. Nem hordta a kötelező sárga csillagot, emiatt feljelentette egy riválisa. Ezért hurcolták Auschwitzba.

– Én pozitív gondolkodású ember vagyok. Sokan valójában még akkor sem hagyták el a tábor, amikor már rég kívül voltak. Én nem sírok amiatt, hogy odakerültem, inkább annak örülök, hogy kikerültem onnan.

A 90 éves Renate Harprechtnek nehezebb volt elviselnie a tábor és az emléket, s ez így van mind a mai napig.

– A tábor borzalmas higiéniai helyzete miatt szinte mindenki állandó hasmenéstől szenvedett. Abban az állapotban másra nem is gondolhattunk, mint arra, hogy csak az adott napot éljük túl. Igaz barátság ott nem létezett. Amiről a lányok abban a korban ábrándozni szoktak, azt Auschwitzban egykettőre elfelejtették. Ha az ember mindig éhes, szomjas, fél és ráadásul még büzlök is, nem jut eszébe a szerelem.

A francia Raphael Esrail 18 éves diákként a lyoni résistance-ban – a francia ellenállási mozgalomban – a hamis papírok készítésének volt a szakembere. Lyon központjában, egy garzonlakásban igazolványokat gyártott, „kimosva” régi igazolványokból egy-két betűt. A Gestapo le tartóztatta, kegyetlen kínzásoknak vetették alá: jeges vízbe mártogatták, a nemi szervét vasbottal ütötték, majd bevagonírozták az Auschwitzba induló marhavagonok egyikébe.

Elképzeltetlen higiéniai körülmények között zötyögött velük a vonat napokon át. A megsemmisítő táborba megérkezve közölték velük az SS-tisztek, hogy a betegek és öregek szálljanak be a Vöröskereszt várakozó kocsjába, a fiatal, egészséges anyák adják át gyermekeiket az öregeknek, hogy gyorsabban eljuthassanak a táborba. Természetesen hazugság volt a segíteni akarás, a gázkamrákba vitte őket a kocsi. Azok a fiatal anyák, akik nem adták át idegennek a gyermekeiket, egyenesen a halálba mentek velük együtt. Raphael Esrail a tetoválását később eltávolította karjáról, de hiába, mert a fejéből nem tudta kitörölni az átélte borzalmakat. A ma 64 éves lányuk attól szenvedett egész életében, hogy az édesanyja, aki Birkenauban és Ravensbrückben raboskodott, ugyanúgy nem tudott beszélni az átéltekről, mint az apja.

– Semmit sem mondatok el, mégis mindig a halál lélegzetét érezte az ember nálunk – mondta többször a szüleinek.

Van olyan volt fogoly is, aki egy sebesülés miatt olvashatatlaná vált tábori számát újratetováltatta, mert mementóként meg akarja tartani, amíg csak él.

A 23 000 Auschwitzba deportált roma és szinti közül 21 000 főt gyilkoltak meg. A ma 92 éves roma Philomena Franz gyönyörű fiatal lány volt, derékig érő fényes, fekete hajzuhataggal. Egy SS tiszt a tábori bordélyba akarta vinni.

– Inkább meghalok! – kiáltotta.

Az SS-tiszt ellökte, egy asszony, aki a hajakat vágta, gyorsan leborotválta a haját. Mengele doktor vele is végzett kísérletet: a mellkasába olyan injekciót adott, amittől két hétig eszméletlenül feküdt. Az injekció helye mind a mai napig megmaradt. Egy megghiúsult szökési kísérlete után a krematóriumba küldték dolgozni a fiatal Philomenát. Az egyre magasabban halmozódó, útépitéshez használt emberi hamut kellett kocsi-rapátolni.

Anita Lasker-Wallfisch neves csellóművész, a háború után az English Chamber Orchestra alapítója, valószínűleg a zenének, a zenekari tagoknak járó szerény privilégiumoknak köszönheti az életét. Az auschwitz-birkenauai női táborban volt egy női zenekar. Az volt a fő feladatuk, hogy a foglyok munkába indulásakor és a munkából visszaérkezésekor friss, menetelésre alkalmas zenét játsszanak. A zenekar karmestere „Ausztia zenei arisztokráciájának” prominens személyisége, a neves zeneszerző-karmester Gustav Mahler unokahúga, a bécsi opera koncertmesterének a lánya, a hegedűvirtuóz Alma Rosé volt. Egy lehetetlen összetételű zenekarból kellett a neves művészek valamit kihozni: az ötvenvalahány személyből ötven értettek valóban a hangszerükhöz, a többiek csak egy kicsit tudtak mandolinózni, harmonikázni vagy hegedülni. Mint egy abszurd színjátékban: világklasszis a lehetetlen összetételű zenekar élén, és egy másik nagyformátumú művész a négy

helyett csak három húrral rendelkező csellóval – ők játszanak meneteléshez lelkesítő indulókat végletesen leromlott embereknek!

– Felszabadulásunk után azt gondoltuk a nővéremmel, hogy a világ ezek után meg fog változni. De a következő években alig tettek fel nekünk kérdést a megsemmisítő táborral kapcsolatban. A nagy hallgatás következett Auschwitz után.”

Nem szabad kihagyni a „jegyzőkönyvek”, illetve a portrék közül a lengyel ellenállás egyik katonájának, a ma 92 éves Kazimierz Albinnak a történetét sem. Franciaországba próbált szökni, hogy csatlakozzon az ott szerveződő Lengyel Honi Hadsereghez. Szlovákiában elfogták, és Auschwitzba deportálták.

Barátjával egy téli napon, ezer veszélynek kitéve, megszökött a táborból: elhaladtak az SS éttermének kivilágított, függöny nélküli ablakai előtt, végig a reflektorral megvilágított útra kényszerülve. Eljutottak a drótkerítésnek addig a pontjáig, ami nem volt áram alatt, átbújtak, majd futva tettek meg az utat a Sola folyóig. Meztelenre vetkőztek, egyik kezükben a fejük fölé tartva ruhájukat úsztak át a jégtáblák között a túlsó partra, majd – a világítórakétás, kutyás keresést szerencsésen túlélve – beléptek a Honi Hadseregbe. Krakóban kollaboránsok és náci funkcionáriusok kivégzése volt Albin feladata. Amikor először lőtt fejbe egy magas rangú SS-tisztet, az akció után rosszul lett fogta el. Az ötvenes években, amikor még nem volt hotel Oswiecimben – ez Auschwitz lengyel neve –, a régi ágyában töltött egy éjszakát. Verejtéktől csatatosan ébredt rémálmból. De azóta nem álmodott Auschwitzról. Úgy tűnik, hogy sikerült feldolgoznia a szinte feldolgozhatatlan élményeket.

Benyó Marianna

Der Spiegel Nr.5/24.1.2015. Die letzten Zeugen 19 Auschwitz-Überlebende berichten 507 Zeitgeschichte

Vor 70 Jahren wurde Auschwitz befreit. Erinnerungen an die Todesfabrik 53/Protokolle

19 Überlebende aus dem Lager berichten über den Holocaust 1. Der Spiegel Nr.5/24.1.2015/ 60. oldal

Motorral Berlinbe

„Back Berlin 2015” – ez állt a fehér pólókon, melyeket azok a túramotorosok viseltek, akik Izraelből indulva robogtak végig fél Európán, és ezzel még korántsem teljesítették valós küldetésüket.

Egy kis visszatekintés. A 30-as évek elején az akkori Palesztinából ti-

versenyén, a Maccabi Európa Játékokon *Joachim Gauck* államfő képviselte a német házigazdákat.

A motorosokhoz eddigi útjuk során az érintett országokból is csatlakoztak zsidó motorosok. Így volt ez nálunk is. A magyar „kollégák”, sporttársak (többek között *Horváth József* volt

médiák képviselőin túl megismerkedhettem azzal a Németországban élő, magyarul is kitűnően beszélő *Alexander Rosenkranz*cal, akinek szüleit egy Visegrádi utcai védett házból hurcolták el. Édesanyja a Duna-parti vízbőlövéstől egy jó szándékú német tisztnek köszönhetően menekült meg, édesapja Mauthausenben szabadult. Alexander és lánya, akivel megosztja a múlt borzalmait, egy ezen a helyszínen forgatott többrészes tévés dokumentumműsor egyik témája lesz.

A motorosok nyeregbe pattantak, és irány Újlipótváros, a Szt. István park, majd a VII. kerületi zsidónegyed utcái. A délutáni órákban parkoltak le járműveikkel a turistáktól nyüzsgő Herzl téren, a zsinagóga lépcsői előtt.

A sokak által megcsodált motorok között a magyar kísérők információi alapján volt alig pár évet használt, de akadtak sokkal-sokkal idősebbek is. Amiben megegyeztek, az a tökéletes műszaki állapotuk és alkalmasságuk egy ilyen komolyabb túrára.

Az izzó hőségben a továbbakban is tökéletesen protokollmentes – hangosítás, szónoki emelvény nélküli – esemény folytatásaként *Heisler András* Mazsihisz-elnök tartott néhány mondatos (kánikulakompatibilis) köszöntőt, melyben méltatta a helyszínt, a zsinagóga világszerte elismert adottságait, s üdvözölte a motorosokat, akik e sportnak köszönhetően örökké fiatalok maradhatnak. *Ilan Mor*, Izrael Állam magyarországi nagykövete kifejezte a delegáció látogatása feletti örömet, kiemelve úti céljukat, a zsidó olimpiai játékokat. Itt ismertem meg a Maccabi Vac 2011 óta funkcionáló elnökét, *Jusztin Ádámot* is.

Fotósok sokasága igyekezett megörökíteni azt a jelenetet, amikor (kitűnő ötletként) jéghideg, dobozos alkoholmentes sörök kerültek kivétel nélkül a kezekbe. Önfelelt nevetés, egy kis lazulás, majd a Herzl-emléktábla előtti főhajtás következett.

Ezután a társaság megtekintette a zsinagóga belsejét is. A Zsidó Múzeum és Levéltár főigazgató asszonya, *Toronyi Zsuzsanna* köszöntötte a delegáció tagjait, akiket ő és munkatársai (*Fodor Milka, Orosz Eszter, Lévai Erika*) „idegenvezettek”, válaszolva a felmerült kérdésekre is az első emeleti állandó kiállítás megtekintése során.

Az intézmény felső szintjén *Horváth József* tartott rövid vetített képes előadást a legendás magyarországi zsidó sportolóról, majd *Toronyi Zsuzsanna* átadta a múzeum ajándékait, egy-egy szép és hasznos könyvet a résztvevőknek.

Köszönöm a praktikus és hasznos információkat kollégáimnak, barátaimnak!

GJ

Szeretem az idegent, mert én is idegen voltam

1

A tórai parancsot idézgetik jeles kollégáim, amikor a menekültekről faggatják őket. Ez természetes. Egyértelműen ugyan nem foglalnak állást, mert hát... „a terroristákat is így csempészhették be az országba”, „ki tudja...” stb. stb. – hallják naponta a közmédiában.

Nekem a tórai parancs mellett van egy olyan „élményem”, amit személyesen tapasztaltam meg 56 decemberében. Igen. Idegen voltam Ausztriában. Ott ténferegtem a Westbahnhof környékén. Jöttek emberek, és szeretettel részvétellel hoztak ezt-azt. Az előző éjszakán egy rendőrségi fogdában láttam vendéglőt. Ez szó szerint így történt, mivel egy járőr rám bukkant az utcán, megsajnálta, és felajánlott egy priccset a fogdában, meleg teával. Másnap ott ültem egy *Rechte Wienzeile* nevű parkban egy padon (december!), s már késő este volt, amikor odalépett egy középkorú férfi, és magyarul kérdezte, hogy magyar vagyok-e. Igenlő válaszomra beszélt pár szót a feleségével, majd felajánlotta, hogy náluk tölthetem az éjszaka hátralevő részét, igaz a konyhában egy széken, de legalább fűtve van.

2

Akkor persze nem sejtettem, hogy 6 évtized múlva én lehetek jótékonykodó szerepben.

Nem tudom, más is így van-e vele, de én amikor elmentem most a Nyugati-ba, újraéltem az 56-os időket, elmentem, hogy megnézzem azokat, akik majd elveszik a munkánkat, akik nem tartják be országunk törvényeit stb. (idézetek a kormányminiszterokről). S néhány perces környezettanulmányozás után, két szegedi gyors befutását követően, átvonultam a szomszédos Tesco-ba meg a szemközti Sparba, és bevásároltam. Visszaérve a teli szatyrokkal, a sötét bőrű tömeg tagjai a kormány fokozta előítéleteket meghazudtolva, szenkjűzva köszönték meg az adományt.

3

Azóta olvasom, hogy készül a kerítés, mégpedig ún. pengékkel felszerelve, ha netán valaki megpróbál átmászni rajta, sebesüljön csak meg. Holokausztúlélőként volnának még tippjeim.

Persze ahogy szüleim tanítottak, mindennek a jó oldalát kell nézni. Ez most az, hogy a cigányok, zsidók helyett a menekültek kerültek célkeresztbe.

4

Ha az osztrákok így fogadtak volna bennünket akkor...

Kardos Péter

Útban Budapest felé

Lechajim! Fogadtatás alkoholmentes sörrel a Dohány előtt (Kinneret Photo)

zenegy zsidó motoros indult Európa felé a célból, hogy résztvevőket invitáljon az egyébként két év múlva Tel-Avivban megrendezett első Maccabiahra, a zsidó olimpiára.

1936. Berlin. Az Olimpiai Stadionban Adolf Hitler nyitotta meg a játékokat, ahol sok zsidó – köztük magyarok is – állhatott a dobogó legmagasabb fokára.

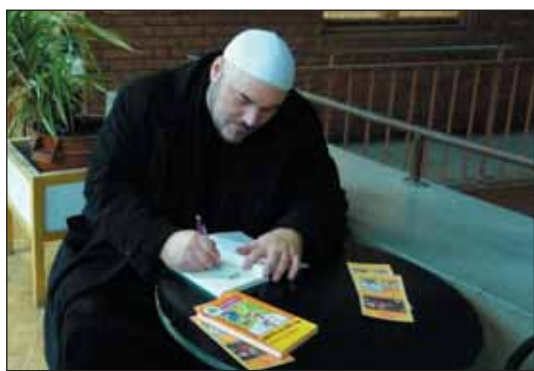
2015 júliusában, ugyancsak Berlinben, a zsidó sportolók legrangosabb

maccabis vezető tisztségviselő-sportoló, a lágymányosi körzet elnöke és *Kalotai Gábor* is) Battonyánál várták a delegációt, Gyomaendrődön éjszakáztak, majd másnap a szarvasi tábor telt meg úttal. A program minden fázisát rögzítették a filmek, akik folyamatosan interjúztak is.

Budapesten két helyszínen is találkoztam a társasággal. Első ízben a Duna-parton a Cipőknel, ahol a delegáció tagjai, a forgatócsoporton és a

Nógrádi az egész világot mentette meg

Talmud: Aki egy ember életét megmenti, az egész világot menti meg. Ez most kivételesen megadatott egyik legkiválóbb kántorunknak.

Nógrádi Gergely kántor, író, életmentő

egy nő sikoltozni kezdett a parton, mivel a kislánya, aki nem tudott úszni, a motorcsónakok számára letűzött táblán túlra keveredett, ahol a folyó nagyon hirtelen mélyül. A szemtanúk elmondása szerint a kislány fuldoklott és kapálózott, az édesanyja viszont nem mert a vízbe menni, mivel ő maga sem tudott úszni.

Nógrádi Gergely ekkor ruhástól a vízbe vetette magát, beúszott a kislányért, aki addigra már elmerült a folyóban, és megkeresve őt az erős sodrású vízben, kimentette a gyereket. Mire a partra értek, addigra a kislány apukája is előkerült, így a család együtt mondott köszönetet az írónak, majd miután túljutottak az első rémületen, összeszedelőzködtek, hogy hazainduljanak. Ekkor a kislány még egyszer odament Nógrádi Gergelyhez, és csak annyit súgott neki:

Köszönöm szépen!

Az FB-bejegyzéshez, mely hírt adott az esetről, és számos gratulációval, köszönetnyilvánítással lepte meg a szerzőt, Nógrádi Gergely ennyit fűzött hozzá:

Kedvesek vagytok, de az égvilágon semmi különös nincs abban, hogy egy kislány után ugrottam a Tiszába. Mindőtök ugyanezt tette volna.

A hozzászólók egyike megjegyezte: valaha ilyen tettért életmentő kitüntetés járt volna. Nógrádi Gergely író, kétgyermekes apuka, aki egyébként a Frankel-zsinagóga kántora, nemrég az észak-angliai Leedsben énekelt, olyan tomboló sikert aratva, hogy ez alkalmából a szaksajtó az európai kántorművészet trónjának jogos birtokosaként nevezte meg.

A tiszakécskei kislány viszont mindig is azt a bácsit fogja látni benne, aki – bár csak átutazóban volt a városban –, bement érte a folyóba, és megmentette az életét. Ennél nagyobb kitüntetés pedig aligha érhet bárkit.

Böszörményi Gyula (Librarius) nyomán

Szatmári chászidok imádkoztak Teitelbaum Mojse sátoraljaújhegyi sírjánál. A New York-i székhelyű szatmári chászidok több száz fős csoportja érkezett a városba a 175 évvel ezelőtt elhunyt csodarabbi sírjához.

IZRAELI

Orvosi segítség az ellenségnek

Izrael védelmi minisztere elismeri, hogy országa orvosi segítséget nyújt szíriai felkelőknek cserében azért, hogy a szíriai drúz etnikumnak ne essen bántódása, és hogy a felkelők ne közelítsék meg túlságosan az izraeli határt. *Mose Jaalon* sajtótájékoztatóján fedte fel, hogy a humanitárius segélyből részesülnek olyan felkelők is, akik feltehetően tagjai az an-Nuszra Frontnak, az al-Kaida szíriai szárnyának.

Június elején legalább 20 drúz ölték meg a török határ mellett az an-Nuszra katonái, azóta megerősödött az Izraelben élő, mintegy 140 ezres drúz kisebbség aggodalma Szíriában élő rokonaiért.

A feszültséget jól érzékelteti, hogy

Izrael is kerít

Zöld jelzést kapott Izraelben a jordániai határnál tervezett biztonsági kerítés megépítése – közölte az izraeli miniszterelnök hivatala.

„A biztonsági kabinet elfogadta *Benjámin Netanjahu* miniszterelnök javaslatát, hogy épüljön 30 kilométer hosszú biztonsági kerítés Izrael keleti határa mentén”, Eilat közelében, a jordániai Akaba városával átellenben – írták a közleményben.

Ez lesz a negyedik ilyen létesítmény, amelyet Izrael az illegális bevándorlók és a külföldi fegyverek beszivárgása ellen emel a határain.

Izrael tájékoztatta Jordániát a biztonsági kerítés építésének tervéről – tették hozzá a közleményben, hangsúlyozva, hogy az „semmilyen módon nem sérti Jordánia szuverenitását és nemzeti érdekeit”.

Korábbi sajtóbeszámolók szerint a kerítés az Eilattól 18 kilométerre északra elhelyezkedő új izraeli repülőteret, a timnai légikikötő biztonságát is szolgálja.

Az új biztonsági létesítmény az Egyiptommal közös határon lévő, több mint 200 kilométer hosszú kerítés meghosszabbítása lesz.

Kerítés védi Izrael libanoni és szíriai határát is, a megszállt Ciszjordánia területeit pedig betonelemekből emelt fal választja el a zsidó állam területétől.

MTI

Szíria ellen titkosan

Sokáig csupán amerikai lapértékelések és név nélkül nyilatkozó tisztségviselők elmondása alapján juthattunk némi információhoz azzal kapcsolatban, hogy 2007 szeptemberben titkos szíriai atomreaktor bombázott le az izraeli hadsereg elit alakulata. A katonai akció olyannyira kockázatos volt, hogy a legkisebb hiba esetén a két szomszédos ország között minden bizonnyal háború robbant volna ki.

Az izraeli hadsereg vezérkara a szíriai atomreaktor lebombázására a Sayeret Matkalt vetette be, amely a világ egyik legütőképesebb titkos kommandós alakulata. A katonáknak a 20 hónapos kiképzésük utolsó négy napján 120 kilométert kell gyalogolniuk a legzordabb terepen. A Sayeret Matkal mérete máig nem ismert, becslések szerint körülbelül 200 tagja van. Ez az alakulat hajtott végre a túsmentő akciót az ugandai főváros, Entebbe repülőterén 1976-ban, és mentett ki 106 zsidó és francia túszt, akiket egy Air France járaton ejtettek

Múlt-kor

Izraelben élő drúzok nemrégiben megtámadtak egy, a szíriai határról szíriai sebesültekkel izraeli kórházba tartó katonai mentőautót, és megölték az egyik sebesültet. A drúz támádók azt hitték, hogy a mentők az an-Nuszra harcosait szállítják, de az izraeli hadsereg szerint civil sebesültekkel siettek kórházba.

Jaalon elítélte és felelőtlenségnek minősítette a történetet, hozzátéve, hogy Izrael nem akar belekeveredni a szíriai háborúba. Az izraeli védelmi erők adatai szerint a háború eddigi négy éve alatt nagyjából ezer, az izraeli határig elvergődött szíriai kapott izraeli orvosi segítséget és került izraeli kórházakba.

Hír24

Izraeli tudósok az autista gyerekekről

Az autista gyerekek korai szűrését segítheti, hogy nem tesznek különbséget a szagok és az illatok között – állapították meg az izraeli Weizmann Intézetben.

A Weizmann Tudományos Intézet neurobiológiai tanszékén végzett kísérletek arra a megfigyelésre épültek, hogy ösztönösen hosszabb ideig lélegezzük be a kellemes illatokat, mint a kellemetlen szagokat.

A tizennyolc egészséges és ugyanennyi autista gyerekekkel végzett kutatásból viszont az derült ki, hogy az autista gyerekek nem tettek különbséget: ugyanolyan hosszú ideig szagláztak akár jó, akár rossz szagokat éreztek – olvasható a *Jediót Ahronót* című izraeli újság honlapján (ynet).

A *Noam Sobel* professzor, az intézet tanszékvezetője irányításával végzett kutatás nyolcvanegy százalékos pontossággal ismerte fel a beteg gyerekeket az egyszerű módszer segítségével.

Az eredmények alapján kevesebb mint tíz perc alatt meg tudták állapítani az autizmust és annak házzávetőleges súlyosságát is, és ráadásul nyelvtudás, beszéd és feladatok elvégzése sem szükséges hozzá, ami az egészen kicsi gyerekeknek is lehetővé teszi a szaglászás szűrés alkalmazását.

Mindezek alapján a Weizmann Intézet kutatói remélik, hogy a jövőben lehetővé válik a betegség felismerése minél korábban, és a hamarabb felállított diagnózissal előbb megkezdődhet és eredményesebb lehet az autista gyerekek kezelése.

MTI

Az izraeli miniszterelnök fárszi nyelven üzent az irániaknak

Fárszi nyelven fordult az iráni néphez *Benjámin Netanjahu* izraeli miniszterelnök: a politikus célja, hogy így szólítsa meg az átlagos irániakat. A twitter-üzenetekben azt hangsúlyozza: a nemzetközi hatalmakkal kötött megegyezés hozzásegítene Irán, hogy atombombája legyen, és ezáltal az elnyomás is nőne a perzsa államban.

A kormányfő előtte vádolta meg a nemzetközi nagyhatalmokat, hogy „bármilyen hajlandóak” aláírni egy megállapodást.

Amellett köteleztük el magunkat, hogy megakadályozzuk, hogy Irán nukleáris fegyverzetet legyen. Ha mi nem tettünk volna meg mindent az évek során, Irán már rég építhetett volna atombombát. Kötelességünk, hogy megakadályozzuk Iránt abban, hogy ezt megtegye, ma ez fontosabb, mint valaha.

Jeruzsálem előreláthatólag az amerikai kongresszusban próbálja majd megakadályozni az egyezmény életbe léptetését.

Három éve az ENSZ-ben Netanjahu rajzokkal mutatta be, szerinte milyen veszélyekkel jár Irán nukleáris programja.

Euronews

Azoulay: A reformzsidó nem zsidó

David Azoulay, Izrael vallásügyi minisztere megint felhúzza a reformzsidókat, egy rádióműsorban azt mondta, hogy „nem engedhetem meg magamnak, hogy zsidónak nevezem ezeket az embereket”.

A Netanjahu-kormányt támogató ultraortodox Sasz párt politikusa nem először húzta fel a reformzsidókat, többször beszélt már arról, hogyan kellene szerinte mindenkit visszavezetni az igazi judaizmus tanaihoz. Szerinte a reformzsidók ugyanis megtevődtek a judaizmus útján.

A reformjudaizmus a 19. század végén induló, majd a 20. század elején kibontakozó mozgalom, elindítóinak az volt a célja, hogy megreformálják a zsidó vallás tanait, és azokat közelítsék a nyugati kultúrához.

Azoulay minisztersége alatt egyszer már Izrael katasztrófájának nevezte, hogy ilyen mozgalom egyáltalán létezik.

A reformzsidó közösségek ismételt lemondásra szólították fel az ultra-konzervatív minisztert.

Haaretz

Obama és az ő „müncheni paktuma”

Na kérem! Akinek kétségei voltak, akik azon töprengtek, hogy végül is megkötetik-e az iráni atomprogram egyezmény – már nyugodtan lazíthatnak. Megkötötték.

Miközben ezeket a sorokat írom, az aláíró felek nyilván a sajtótájékoztatóra történő felkészülés stádiumában leledzenek, tükör előtt gyakorolják a győztest megillető pózt, és mély sóhaj kíséretében talán még egy pohár whiskyt is felhörpintenek a jól végzett munka örömeire.

Az egész szót sem érdemel, hiszen a világháló hónapok óta ettől hangos, mindenki találgat, mindenki kifejti véleményét pro és kontra. Most én is ezt teszem.

Aki figyelte a tárgyalások menetét, annak ez nem okoz meglepetést. Annál nagyobb meglepetésben lesz része a világnak. Csak ki kell várni!

A bulldózer beindult, és minden józan észet sutba dobva, csak törtetett előre. Még azt sem akarta meglátni, hogy már a tárgyalások legelején megszűnt önjáró lenni, és az orránál fogva vezetik. Még az is hidegen hagyta, hogy csak ott nem rúgtak belé, ahol nem akartak. Nem számít! Nem elég a Nobel-békedíj, fel kell tenni arra a koronát is. Ja, hogy a korona tövisből készült... Nem számít... Pár hónap, és utánam a vízözön!

Hogy miért ez a vehemencia? Részben azért, mert Obama mindenáron történelmi örökséget akar maga után hagyni. Másrészt pedig Amerika stratégiai érdekei az utóbbi időben gyökeresen megváltoztak. Látható ez abból, ahogy fokozatosan kihátrál a Közel-Keletről, és inkább a távol-keleti, kínai kihívásokra fókuszál. A Dél-kínai- és a Japán-tengeren, valamint a Csendes-óceánon már el is kezdődött a kötélhúzás, és mint tudott, abban a térségben eddig mindig az USA húzta a rövidebbet.

Ezenkívül erőt kíván felmutatni Putyin Oroszországgal szemben, ami ma már nem több, mint középhatalom, de rendre úgy viselkedik, mintha még mindig nagyhatalom lenne. Mindez erősen csípi az amerikaiak szemét. L. harci egységek telepítése Európában.

Mielőtt azonban a jövő kilátásait taglalnánk, nézzük, ami már eddig is ismert.

Nem mondok mást: Egyiptom!

Mubarak volt egyiptomi elnökről az ellenségei sem állították, hogy híres lett volna demokrata érzelmeiről – ezért félre kellett állítani. Sőt! Helyette pozícióba kellett hozni a minden tekintetben „demokrata” Muzulmán Testvéreket. Ami ezután Egyiptom utcáin történt, arról a téma iránt érdeklődők pontos képet kaphattak.

Mondjuk, egy vezető politikusnak (aki ráadásul eldöntötte, hogy beírja nevét a világ egyik nagyhatalmának történelmekönyvébe) és kiterjedt szakkértő stábjának ebből már akár tanulni is lehetett volna. De nem. A bulldózer tovább tarolt, és eldöntötte, minden eszközzel támogatja egy másik diktatúra – melynek legfőbb és egyszemélyi vezetője az ajatollah – atomprogramját. Egy olyan országét, mely az elkövetkezendő kétezer évre el van látva olajjal. Ebben fedezzen fel valaki logikát!

De ne beszéljünk a hadászati atomról, amit jelen pillanatban vagy birtokol Irán, vagy sem. A szerződés megkötése, az Irán ellen korábban életbe léptetett szankciók teljes eltörlése rossz Izraelnek, ugyanakkor fekete napja az egész világnak.

Iráni részről a tárgyalások sarkalatos pontja nem is annyira az urándúsítás-sal kapcsolatos, mint inkább a fegyverszállítási embargó feloldásával.

Tény, hogy Izraelre nézve mindkettő veszélyes, hiszen az egyetlen ország, amelyet évtizedek óta nyíltan fenyeget Irán. Ez persze önmagában nem elég ahhoz, hogy a „művelt” Nyugat szemét felnyissa.

Ha viszont azt mondom, hogy Oroszország ott liheg a célegyenesben, hogy minél előbb fegyverreladási üzletet köthessen Iránnal, ha azt mondom, hogy a várható nagyszabású üzletekben érdekelt Nyugat-Európa csak méterekre lemaradva követi, ha azt mondom, hogy Irán nyíltan támogatja és fegyverzi fel a terrorizmust (Muzulmán Testvérek és leányvállalata, a Hamasz, a Hezbollah... és valahány még a földgolyón), talán célba talál.

Elemzők azt tartják, hogy van még esély a szerződés ratifikálásának meghiúsítására. Én pedig mint fapados blogger azt mondom, nincs!

Nincs, mert az igaz, hogy a ratifikáláshoz az amerikai kongresszus jóváhagyása szükséges, de Obama elnök már jó előre leszögezte, hogy amennyiben a kongresszus nem szavazta meg, úgy elnöki vétóval él. Ahhoz viszont, hogy a kongresszus az elnöki vétót megsemmisítse, kétharmados többség kell, ez pedig nem jön össze.

A következő lépés, hogy Szaúd-Arábia és Egyiptom is benyújtja igényét atomerőmű létrehozására... Innen kérik egyedül továbbgondolni.

Lehárblog

Megrendítő megemlékezés Újpesten

Egy júliusi kora este több mint tizennyolcezer Auschwitzba hurcolt áldozatra emlékeztek az újpesti zsinagógában. 1944 júniusában az akkor önálló városban gyűjtötték össze a helyiek mellett a rákospalotai, szigetmonostori, leányfalui, pócsme gyeri, tahitótfalui, valamint a váci zsidókat. Az újpesti mártír-istentiszteleten minden évben azok leszármazottai is nagy számban részt vesznek, akiket 71 évvel ezelőtt, július első napjaiban az említett Duna-menti településekről tereltek az újpest-magdolnavárosi vasútállomásra.

Szerdóc Ervin, az újpest-rákospalotai körzet rabbija emlékbeszéde bevezetőjében felidézte az 1940-es évek virágzó településének életét, a városát, ahol a lakosság 14,3%-a – mintegy 14 ezer ember – zsidó volt. Történelmi visszatekintésében pontos adatokkal mutatta be azt a folyamatot, amely az ott élők számára Hess Pál egykori polgármester gettókijelölési határozatával kezdődött és az auschwitzi lágerben ért véget. A rabbi beszéde ezt követően rendhagyó fordulatot vett. Berger Éva nénire emlékezett. „Berger Éva néni 1935-ben szü-

letett, július 11-én. A tradicionális héber naptár szerint támmuz hónap 20-án. Pontosan kilenc évvel az újpesti zsidók deportálása előtt. Napra pontosan. Kilencedik évét töltötte be, amikor az újpesti zsidókkal együtt Auschwitzba deportálták.” Szerdóc Ervin nagy ívű, személyes hangvételű portrét vázolt fel Berger Éváról, aki „túlélte, tanult, orvos lett. Szerelmes lett. Ő is, mint minden fiatal. Férjhez ment szerelméhez. Három gyönyörű kislánynak adott életet. Berger Éva néni, akit most búcsúztatunk, boldog nagymama volt. Berger Éva néni, akit most búcsúztatunk, hat édes gyerek, három fiú és három lány boldog nagymamája volt” – sorolta a rabbi, majd újabb fordulattal így folytatta: „Azért rendhagyó megemlékezésünk, mert amit a kilencéves Berger Évikkal kapcsolatban mondtam, csak egy álom, egy megálmodott történet. Így is történhetett volna, akár így is lehetett volna. De nem így történt, mert amit a kilencéves Berger Évikkal kapcsolatban mondtam [neve és életkora ott olvasható az újpesti mártírok emlékfalán], kitalált szép történet... A rabbi ezt követően a durva valóságot idézte, azokat a szörnyűségeket, amelyek a kislánnyal Auschwitzban megtörtén-

„Berger Éva emléket felidézve, Berger Évikkal búcsúztatok minden újpesti áldozatot. Kitaláltam egy történetet, és e történettel emlékezésünkben Berger Évike túlélte Auschwitzot. De csak emlékeztetésemben, emlékezésünkben élte túl. Emlékezésünkben túlélte Auschwitzot, és vele emlékezésünkben minden újpesti zsidó túlélte Auschwitzot. Túléltek Auschwitzot, habár egyikük sem tért vissza onnan. Emlékezésünkben élni fognak! Emlékezésünkben fognak élni!” – zárta számos talmudi idézetet tartalmazó beszédét Szerdóc Ervin.

Az újpesti Berzeviczy utcai zsinagógában megtartott mártír-istentiszteleten a zsoltárokat és imákat Zucker Immánuel kántor különleges érzékenységgel recitálta, a megemlékezésen közreműködött a Dohány utcai körzet kórusa, Lázár Zsigmond vezetésével.

A leszármazottak, családtagok és megemlékezők között ott volt Horváth Imre helyi országgyűlési képviselő (MSZP) és Molnár Szabolcs újpesti alpolgármester. Az ünnepély a zsinagóga kertjében, a mártírok emlékfalánál emlékkövek és mécsesek elhelyezésével ért véget.

Rojkó A.

KÖNYVAJÁNLÓ

A bolyongó ember

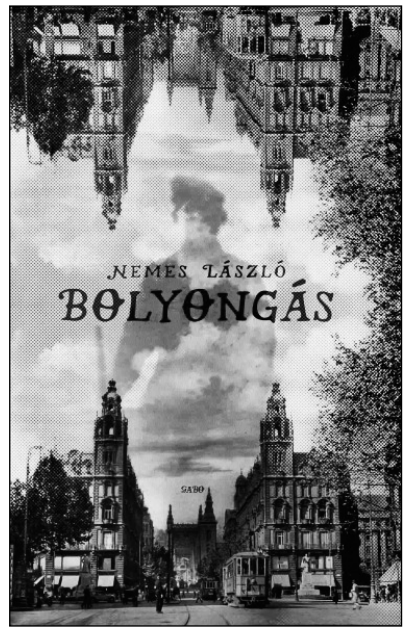
A bolyongó ember a főhőse Nemes László Bolyongás című könyvének, amelyet a szíriai Rakkában 1941 szeptemberében kezdett írni és 1944 márciusában fejezett be Kairóban. A szerző, bár nem egy élményét beleszótta, nem azonos véle. A regény főhőse 10 évvel idősebb a könyv írójánál.

Számos egyéniség vándorolt el a nagyvilágba az élesedő, egyre feszültebb helyzetben, a világháború kitörésének korszakában, keresve, de meg nem találva a békésebb légkört. Az író érezte, sejtette, hogy a következő idő a rettenet korszaka lesz, de remélte, hogy a gyűlölet csirját, bár nehéz lesz, az emberek jelentős részéből ki lehet ölni, hiszen ártatlan és félrevezetett milliókat hurcoltak és hurcolnak vérpadra az írás idején. A feladat nem lehetetlen. Az idő halad is, talán majd hallatszik egy finomabb szonáta, amely a nagy falon igen halkán szűrődik át. A regény hőse megjártá Párizst, Bécsot, Rómát, az akkori Európa felét, a háborús időben Jeruzsálemet, valamint a keleti országok nagy részét. Idéztünk az előszóból. Bár a főszereplő egyéni sorsáról van szó, közben hű képet kapunk a 20. század első felének történéseiről. Felületesen olvasva a kitűnő könyvet úgy érezhetnénk, olyan emberrel van szó, akinek ugyan lehetősége lett volna az érvényesülésre, de egyéni hibák miatt lecsúszott a lejtőn. Azon időkben milliók csúsztak le azon a lejtőn és tűntek el a semmiben, vagy ha úgy tetszik, az Örökkévalóságban. A regény hőse optimista, úgy gondolja, az embereket a végtelenségig nem lehet megcsalni, becsapni. Az idő halad, az igaz ügy immár biztos diadalát senki sem tudja feltartani. Ez a háború (a második világháború) borzalmas, de minden biznnyal levonják a végső tanulságot, és el kell jönnie az új világnak, ahol igazak lesznek a jelszavak: egyenlőség, testvériesség, szabadság. Mondhatnánk, ez a könyv szerelmi történet. Péter és Marianne kapcsolatának drámai leírása. De miért kellett Kósa Péternek a hazáját elhagynia?

Nem vették fel a kiváló tanulót az egyetemre vallása miatt. Az ezt követő rész igazán bolyongás, hogy végül kalandok és csalódások között, amelyek sorban következtek, lényegében történelemmé váljon.

Beáll az angol légióba. Mint fent írtuk, az idő halad, a Vörös Hadsereg diadalmasan nyomul előre. Remélték, hogy a becsapott millióknak világ-szerzte igazságot fognak szolgáltatni. A jövő nehéz lesz. A háború véres harcaiból testileg és szellemileg megrokkanna tértek vissza az emberek. Volt olyan arab, akinek rokonait, apját és anyját, vérpadra hurcolták. Voltak olyan zsidók, akiknek minden hozzátartozóját gázkamrába vitték.

A könyv e sorok írójának sokat jelentett, mert a fenti mondat sajnos már rá is vonatkozott. De ez a könyv azoknak is szól, akik nem voltak ott, mert szerencsésükre később születtek, de szerencsétlenségükre árván maradtak, azonban jó emberek vagy gyermekotthonok áldott nevelői segítségével nem könnyű, de hasznos tanulóévek után talpra tudtak állni. Jelen sorok írója a Nemzetközi Vöröskereszt vé-

dett otthonában vészelté át a vészkor-szakot.

A Bolyongás a háborús korszakkal kezdődik. A kéziratot a szerző hazatérően ajándékként átadta édesanyjának, aki évekig őrizte, majd halála után a fia megtalálta, és ő is őrizte évtizedekig egy fiókban, és el is feledkezett róla. Távaly előkerült, és barátainak tanácsára a most 95 éves szerző kisebb javítások után legépelté, majd átadta a kiadónak.

A kiváló könyv 2015-ben jelent meg a Gabo Könyvkiadó gondozásában. Jó szívvel ajánlom a kedves olvasónak ezt az izgalmas regényt, amely egy jellegzetes történelmi időben játszódik.

Deutsch Gábor

Ha nyaral a rabbi...

A forró nyári időszakot – hőségriadó nélkül is – mindenki igyekszik egy picit lazábban átvészelni. A „lazábban” persze mást jelent a szigorúan vallásos körökben.

Az Osztrák–Magyar Monarchia felkapott fürdőhelyein azért már a huszadik század elején is szép számmal bukkantak fel kaftános ortodox fürdővendégek. Marienbad Közép-Európa egyik legelegánsabb fürdővárosa volt, ahová nagy számban érkeztek fürdő- és ivókúrakra, pihenésre a környező országokból.

Kevésbé ismert, hogy a látogatók között szép számmal voltak ortodox és chászid zsidók is, akiknek ellátására kóser szolgáltatásokat nyújtó éttermek és kávéházak sora várt. Az egyéni látogatók mellett a fürdőváros adott helyet 1937 augusztusában a vallásos zsidóság szervezete, az Agudas Jisrúel nagygyűlésének, melyre Európa minden országából érkeztek szigorúan vallásos képviselők.

A munkácsi Spira rabbi, aki nem vett részt az Aguda nagygyűlésén, mert elveivel, szervezetével nem értett egyet, a húszas évektől rendszeres vendége volt a fürdővárosnak. Nyaralásaira hívei is nagy számban követték, s együtt fogyasztották a fürdőhely híres gyógyvizét. Hans Lampalzer fényképész, aki már 1910 óta műtermet tartott fenn a városban, igazí lesifotósként fényképezte a jellegzetes viseletű kelet-európai ortodox rabbikat, majd a képeket jó pénzért, emléktárgyként árusította a nagy chászid rabbi követőinek.

Kibic / Toronyi Zsuzsanna

Egy elnök asszony portréja

A világban bizonyára akad jó néhány, az országban elvétve, Budapesten pedig csak egyetlen helyen, Dél-Pesten áll hölgy a körzet élén. Kerényi Zsuzsát férje, a rendkívül agilis Kerényi András halála után, februárban választotta meg elnökének a kollektíva. Kézenfekvő volt a döntés, hiszen 41 éves, példásan jó házasságuk alatt mindent együtt csináltak, minden döntésben kikérték egymás véleményét. Így amióta 12 éve élére álltak az újjáalakuló templomkörzetnek, és barátságossá, szerethetővé tették Pesterzsébet egyik félreeső helyén kapott imatermüket, a kis zsinagóga, a „zsiní” töltötte ki életük jelentős részét.

A körzet nem népes, de területileg hatalmas részeket fog át. Alapvetően Pesterzsébet, Csepel és Soroksár tartozik hozzájuk, de vannak tagjaik Kispestről és Dunaharasztaból is. Kerényi András vonzalma Dél-Pest iránt érthető volt, hiszen vallásos csepeli családban nevelkedett. Édesapja betonárugyártó kisiparos volt, aki annak idején elkészítette az erzsébeti nagy zsinagóga padlózatát. A zsinagógát a hatvanas években eladták a Műcsarnok Vállalatnak. Ez abban az időben történt, amikor szép templomainkból raktárak, kiállítótermek, vívótermek lettek. Az erzsébeti nagy zsinagóga utolsó rabbija és kántora egyébként Kardos Péter főrabbi volt. Képe ott van a dél-pesti körzeti imatermének kicsiny múzeumban.

Kerényi Zsuzsa újlipótvárosi családjának emlékei a Hegedűs Gyula utcai, vagy ismertebb nevén a Csáky-zsinagóga-hoz kötődnek. Nagyszülősről származó anyai nagypapája előjáró volt, amikor a legendás Benoschofsky Imre főrabbi működött a „Csákyban”. A Kerényi házaspár 41 évvel ezelőtt ugyanott Dér főrabbi adta össze.

Az elnök asszony nehéz örökséget vett át. Személyes tragédiája mellett elhagyta a közösséget a 7 éve ott szolgáló, rendkívül karizmatikus, tehetséges és szép jövő előtt álló rabbihelyettesük, Fináli Gábor. A fiatalember nagyon népszerű volt. Tanításaira rendszeresen zsúfolásig megtelt az imaterem. Volt olyan nagy ünnep, amelyet az erzsébeti meg a soroksári művelődési házban kellett megtartani, akkora volt az érdeklődés (és András is annyit szervezkedett). Fináli Gábor előtt öt évig a ma már újpesti rabbi, Szerdóc Ervin volt a dél-pesti körzet rabbihelyettese. Most pályázat útján a szintén fiatal Schwarcz Péter nyerte el a tisztséget.

Rájuk maradt a nagy projekt, a csepeli zsinagóga felépítése és felavatása. Egyelőre még nem kezdődött el a 220–240 millió forintos beruházás, de Németh Szilárd, a városrész korábbi polgármestere, most parlamenti képviselő és Borbély Lénárd jelenlegi polgármester ígéretet tettek, hogy elkezdik és befejezik a templom felépítését.

Mindez hatalmas feladatokat, óriási kihívásokat jelent. De Kerényi Zsuzsa élvezi a közösség bizalmát, és olyan társak segítik, mint a Budai házaspár, különösen a rendkívül agilis és ambiciózus Budai Juli, valamint a Krizsák házaspár, Ferenc és Karola.

Most, hogy már nincs mellette a férje, és átvette tiszttét a körzet élén, tapasztalja, hány helyen kellett Andrásnak helytállnia. Csepelen például minden hónap első keddjén összejön a lelkesítő kör. De Erzsébeten és most már Soroksáron is alakulnak az egyházközi kapcsolatok. Kerényi András jó alapokat hagyott Zsuzsa számára. Örömmel fogadják, segítik, támogatják, egyébként a nagybeteg Kerényit a halála előtt Csepel díszpolgárává avatták, és eljöttek a lakásukra átadni a magas megbecsülést. Ez magasra emeli a mércét Zsuzsa előtt is. Túl ezen, ott van számára a kötelező közéleti szereplés a zsidó szervezetekben, az újjáalakult Mazsihiszben és a BZSH-ban.

Otthon pedig a szerető család veszi körül. Egy házban lakik Judit lányával, Tamás vejével és öt és fél éves unokájával, Lillivel. Csak hát András hiányzik neki és nekik, de nagyon.

Még friss a fájdalom, a tragédia, az őket ért csapás. Amikor erről beszélünk, elfordul, összegyűri zsebkendőjét.

Molát Ferenc

Körzeti kitekintő

Újpest

Pinchász szombatján rendhagyó eseményre került sor Újpesten. Memon Katalin villamosmérnök-tanár, iskolaigazgató a Szára bát Ávráham héber nevet kapta. Memon Katalin holokauszt túlélő lánya. Vegyes házasságba született, ahol a vallási identitásnak nem volt jelentősége. 17 évet élt Bosznia-Hercegovinában. A délszláv háború miatt családjával visszatért Magyarországra. Egy éve kapcsolódott be az újpesti közösségi életbe. Rendszeres résztvevője istentiszteleteinknek, tanításainknak. Zsidóságának megélése revelációt jelentett életében. A vallásban való ismeretek elsajátítása érdekében felvételizett az ORZSE liturgia szakára. Memon Katalin névadásán részt vett két gyermeke az unokákkal. Az ünnepelt „gazdagasztallal” (szüdüával) vendégelte meg a közösség minden tagját. Mázál tovább, kedves Szára.

Szeged

Városunkba látogatott Günter Demnig, aki húsz évvel ezelőtt helyezte el még Kelet-Berlinben illegálisan az első botlatókövet, azóta azonban Spanyolországtól Olaszországig már tizenkilenc országban hirdetik a művész földbe sülyesztett emléktáblái, hogy itt zsidók éltek, akiket egy rossz korszakban legyilkoltak gettóban, munkaszolgálatban, haláltáborban, erőltetett menetben. Szegeden második alkalommal épít be Demnig botlatóköveket; a korábbi hat után idén tizennégy emlékponttal jutál meg. Magánemberek, életben maradt leszármazottak, barátok, szomszédok, pályatársak kérték, rendelték meg, fizették ki a táblákat. „Itt

lakott” hirdette a felirat, és bizony Szegeden sok ilyen elhelyezhető, közel 2900-an vesztették életüket a holokauszt áldozataként. A botlatókövek elhelyezésekor és a sajtótájékoztatón Kirschner Péter, a Mazsike elnöke, a művész, Günter Demnig, valamint a hitközség elnöke köszönetüket fejezték ki a közreműködőknek, a sajtónak a tárgyszerű tájékoztatásért, s az oktatónak, akik a valóságot tanítják. A Szegedma.hu internetes portál az előző táblakihelyezéseket követően kisfilmet készített az áldozatokról és a visszaemlékezésekről. Köszönet érte. Dokumentumként a folytatás is megtörténik. Az eseményre eljöttek a szarvasi tábort Szegeden tartózkodó résztvevői is, akik vetélkedő keretében végiglátogatták a zsidó emlékhelyeket Fritz Zsuzsa és Verő Tamás rabbi kíséretében. A látogatás a zsinagóga megtekintésével és Markovics Zsolt főrabbi imájával zárult.

A nyár melegében sincs szünet a hitközség kulturális programjában. A közreműködésünkkel megtartott nemzetközi zenei fesztiválon klasszikus művek csendültek fel. A rendezvényt a Szegedi Tudományegyetem, az Alapítvány a Szegedi Zsinagógáért, a Copenhagen Festival Ensemble, a Belvárosi Nyomda – Litofilm Kft. támogatta. A koncerten városnézést és a zsinagóga megtekintését követően részt vett Dánia nagykövete, Tom Nörring is.

A zsinagógai idegenforgalom gazdagításaként az Alapítvány a Szegedi Zsinagógáért szervezésében Csánádi László DLA idén is orgonajátékával vonzza az érdeklődőket a Szabadtéri Játékok idején vasárnap délelőttönként.

L. A.

APRÓ- HIRDETÉS

VEGYES

Újlipótvárosban garzonlakás turistáknak kiadó. Tel.: 226-4109.

Üzemorvosi, házi orvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő-szerda 15-16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés minimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdentel.hu és www.mini-implantatum.hu

Otthoni szakápolást vállalunk Budapest területén, szükség esetén egyedi szakorvosi ellátással és gyógyászati segédeszközök helyszíni telepítésével. Együttműködünk a háziorvossal, kórházi szakorvosokkal. Kóser étkeztetést is biztosítunk. Szakmai működési engedéllyel és felelősségbiztosítással rendelkezünk. Tartós megrendelés esetén árkedvezményt adunk. E-mail cím: alarmcentrum@alarmcentrum.hu, 24 órás telefon: +36-30-443-1016.

Tóthné Húvös Katalin fogtechnikusi mester. Fogsorok, hidak készítése, javítása soron kívül. Fogszabályozó, fogfehérítő. Fogászati háttér biztosított. Szolid árak. Mozgáskorlátozottakhoz házzhoz megyünk. Hétvégi ügyelet. 1013 Bp., Krisztina krt. 51. fszt. 1. Déli pályaudvarhoz közel. 06-30-222-3016, 06-1-356-9372.

Színes és fekete-fehér nyomtatás, másolás, plakátnyomatás, könyvnyomatás, névjegykészítés a Mammut I.-ben, a II., VI., IX. kerületekben. Messinger Miklós, 06-20-934-9523, www.rcontact.hu

Órajavítás, antik órák teljes restaurálása, esetleg oda-vissza szállítással. Órák, elemek, csatok, óraszíjak (erős csuklóra is) nagy választékban. Tel.: 06-70-505-5620, napközben. VII., Garay-Murányi u. sarok, a Garay térnél. Jung Péter. Web: www.jungoras.hu

Kiadó Budapest belvárosában 2 szobás, nívós lakás turistáknak. szegojutka@gmail.com, 06-30-263-6898.

Lauderben 1. osztályt kezdő unokám mellé napi két óra elfoglaltsággal tanítót keresek. Telefonszám: 06-20-935-6669 vagy 06-20-390-4341.

Önkéntes munka Izraelben! Programunk ősszel és télen is folytatódik! Csoporthajók indulnak: október 11.–november 1., november 1.–november 22., november 22.–december 13. Bővebb információ: Deutsch János, +36-20-233-8454, janos.deutsch76@freemail.hu, vagy személyesen az Izraeli Kulturális Intézetben (VI. ker., Paulay Ede utca 1.) minden kedden, 16–17 óra között.

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829

E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu

Főszerkesztő:

Kardos Péter

Olvasószerkesztő:

Gábor Zsuzsa

Kiadótulajdonos:

Mazsihisz

Előfizetési díjak:

Belföldön: 1 évre 4800 Ft

Külföldre 6800 Ft/év

USA és Izrael: 7500 Ft/év

Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.

OTP bankszámlaszám:

11707024-22118480

OTP SWIFT kód:

(BIC) OTPVHUBB

IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap

Üzletág, előfizethető a kiadónál.

Postacsekk: 11707024-22118480

Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk

intézkedése a 06-(80)-444-444-es ingyenes

zöldszámon.

Szedés, tördelés:

WolfPress Nyomdaipari Kft.

Nyomdai munkák:

mondAt Kft., www.mondat.hu

Felelős vezető: Nagy László

ISSN 0133-1353

4 év börtönre ítélték a 94 éves auschwitzzi lágerőrt

Oskar Gröning a bíróság szerint bűnrészes az Auschwitz-Birkenauba hurcolt foglyok legyilkolásában. Ő a haláltábor egyik utolsó élő őre.

Háromszázezer rendbeli gyilkosságban való bűnrészesség miatt négy év szabadságvesztésre ítélte Német-

Auschwitzban

országban a lüneburgi tartományi bíróság Oskar Gröninget, az egykori auschwitz-birkenauai náci haláltábor egyik utolsó élő őrét.

A 94 éves férfira az ügyészségi indítványhoz képest szigorúbb büntetést mértek. A vádhatóság három és fél év szabadságvesztés kiszabását kérte, míg a védő a vádlott felmentését. Az ítélet nem jogerős. Az ítélet jogerőre emelkedése után az ügyészség megvizsgálja, hogy a rossz egészségi állapotban lévő elítélt alkalmazható-e a büntetés letöltésére.

Oskar Gröning az SS tagjaként 1944-ben az úgynevezett magyar akció (Ungarn-Aktion) idején a haláltáborba szállított és gázkamrába küldött emberek hátrahagyott csomagjait kezelte, előkészítve a terepet a deportáltak következő csoportjának, és bevételezte, majd az SS berlini központjába küldte a csomagokban talált pénzt. Az ügyészség és a bíróság megítélése szerint ezzel a tevékenységgel az auschwitzzi könyvelő néven is emlegetett lágerőr bűnrészessé vált a tevékenysége idején Auschwitz-Birkenaua hurcolt foglyok legyilkolásában.

A férfi ellen már 1977-ben is folyt nyomozás, ezt azonban később leállították. A hannoveri ügyészség által áprilisban indított új perbe beléptek mellékvádlók is, többnyire holokausztúlélők és -áldozatok rokonai, köztük magyar állampolgárok is. Német hírportálok beszámolója szerint a mellékvádlók elfogadják az ítéletet. Egyik képviselőjük nyilatkozatot adott ki, amelyben kiemelte: először fordult elő, hogy náci háborús bűnök miatt indított perben a vádlott elismerte bűnrészességét és bocsánatot kért.

Oskar Gröning a bíróság előtt vallomásaiban hangsúlyozta: kétségtelen, hogy „erkölcsileg bűnrészes” a haláltábor működtetésében, és ezért bocsánatot kér, ügyének büntetőjogi vonatkozásait azonban a bíróságnak kell megítélnie. Az utolsó tárgyalási napon pedig azt mondta, hogy „nem lett volna szabad közreműködni” mindabban, ami Auschwitzban történt. „Őszintén sajnálom, hogy ezt a felismerést nem korábban és nem következetesebben fordítottam tetteké” – mondta Gröning.

Védője arra hivatkozva kért felmentést, hogy Gröning tevékenysége a haláltáborban nem járult hozzá a holokauszthoz „büntetőjogilag releváns mértékben”.

A Gröning elleni második eljárás a nemzetiszocialista diktatúra idején elkövetett bűncselekmények feltárással megbízott speciális ügyészség (ZST) által rögzített adatok alapján indult el. A ZST korábban is foglalkozott lágerőrökkel, de vádemelést nem kezdeményezett, mert úgy látta, hogy nincs esély elmarasztaló ítélet kiharcolására. A fordulatot John Demjanjuknak, a sobibóri koncentrációs tábor óráék ügye hozta meg. Egy müncheni bíróság 2011-ben 5 év börtönre ítélte Demjanjukot, bűnrészességnek találva őt a láger 27 ezer

Az ítélethirdetésen

zsidó foglyának meggyilkolásában. Bár a vádlott aktív közreműködése a gyilkosságokban nem nyert bizonyítást, a bíróság megállapította, hogy felvigyázói munkaköréből szükségszerűen következik, hogy köze volt foglyok halálához.

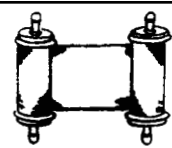
Az ítélet szemléletváltáshoz vezetett a német igazságszolgáltatásban. A ZST időközben valamennyi ismert élő auschwitzzi őr ügyében vizsgálatot kezdett.

MTI

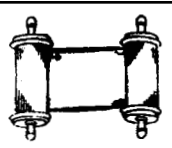
Mily szép a te lakókocsid... milev

Vándorkiállítást szervez a Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár egy lakókocsi berendezett terében. A lakókocsi könnyen eljut minden érdeklődő közösséghez, és a hozzá kapcsolódó kültéri installációs elemekkel nyitott, azonnal működő időszaki kiállításként funkcionál, mely az Amida ima tartalmát ismerteti tárgyakkal, további interpretációk bemutatásával. A tárlat a Néprajzi Múzeum MaDok programjának lakókocsijában valósul meg. Kapcsolat, szervezés: milev6@gmail.com; további információk: www.milev.hu

IMÁIDÓK

Templomok	Péntek este Aug. 7.	Szombat reggel Aug. 8.	Péntek este Aug. 14.	Szombat reggel Aug. 15.
Dohány	18.00	9.30	18.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.30	10.00	18.30	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	18.30	9.30	18.30	9.30
Vasvári P. u. 5. (Iubavicsi)	19.30	9.00	19.30	9.00
Thököly út 83.	18.30	9.00	18.30	9.00
Hunyadi tér 3.	19.00	9.00	19.00	9.00
Bethlen tér 2.	19.15	9.30	19.15	9.30
Nagyfüvös u. 4.	19.00	8.00	19.00	8.00
Rabbiképző-ORZSE (Scheiber S. u. 2.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	20.00	8.00	19.50	8.00
Alma u. 2.	18.30	9.00	18.30	9.00
Kórház (Amerikai u. 53.)	17.30	7.30	17.30	7.30
Páva u. 39.	19.00	9.30	19.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	18.00	9.00	18.00	9.00
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.30	9.00	18.30	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessewffy u. 23.	20.00	9.00	19.50	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		8.45		8.45
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	17.30		17.30	
Vidéken				
Vác (Eötvös u. 3.)	18.00		18.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Debrecen (Páti u. 4.)	19.50	8.00	19.40	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	19.50	8.00	19.40	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	18.00	8.00	18.00	8.00
Pécs (Füredi u. 1.)	18.30	10.30	18.30	10.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	18.00		18.00	
Szombathely	18.00		18.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	18.00		18.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	18.00		18.00	
Keszthely (Kossuth L. u. 20.)	18.00		18.00	
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	18.00		18.00	
Siófok (Széchenyi út 4.)	19.00		19.00	

NAPTÁR

Augusztus 7. péntek	Áv 22.	Gyertyagyújtás: 7.52
Augusztus 8. szombat	Áv 23.	Szombat kimenetel: 9.01
		Újholdhirdetés
Augusztus 13. csütörtök	Áv 28.	Jom kippur kátán
Augusztus 14. péntek	Áv 29.	Gyertyagyújtás 7.40
Augusztus 15. szombat	Áv 30.	Szombat kimenetel 8.48
		Újhold 1.
Augusztus 16. vasárnap	Elul 1.	Újhold 2.

A KOHNCERTO hirdménye

A Bálint Ház Salom Klubjában már 4 éve működő KOHNCERTO DALKÖR felvételt hirdet művészeti vezető, karnagy, zongorakísérő személyére, lehetőleg mindezt egy személyben.

A feladat önkéntes munka keretében, nyugdíjas jelentkező esetén csekély tiszteletdíj ellenében lehetséges.

Előny, de nem feltétel, ha zongorán kívül a jelentkező más hangszeren is tud zenélni (harmonika, gitár).

Elvárás: magas szintű zenei felkészültség, jó kommunikációs készség, rugalmasság, a próbák és fellépések időpontjához való alkalmazkodás. Jelentkezni lehet e-mailben, telefonon vagy személyesen Repper Ritánál, a Salom Klub programkoordinátoránál: Bálint Ház, 1065 Bp., Révay u. 16., 06-1-791-0114 vagy RitaRe@jdc.org

Olvasói levél

Válasz egy kioktatásra

Új Élet, 2015. július 15.

Kósa György zeneterapeuta deza-vuálni próbálja Márai Sándor zsidókat általánosan megbélyegző kijelentéseiről közreadott mentálpedagógusi-történelemtanári töprengésemet. Csupán lényegesebb állításaira szorítkozom.

Márait sehol nem minősítem egészen publisztának. Ilyetén beállítással csúsztatás. A címben alkalmazott kifejezés („naplózó publicista”) meghatározott munkájához, Naplójához kapcsolódik. Bírált olvasói levelem tárgyát – bevallottan – nem az író, a művész teljes tevékenysége képezte...

Naplójában Márai harmincnégy egyértelműen antiszemita kijelentést tesz (1946–47-ben). Többet idézhetnénk közülük, amelyek a zsidóságot okolják az antiszemitizmussért. Most azonban – kommentár nélkül (mert magáért beszél) – a zsidóknak kívánt sorsról szólót másolom ide: „A zsidók számára egy út van: legyenek keresztények, lelkükben is, életmódjukban is. A kereszténység mint életforma és pedagógia, igen nagy erő. Más utat nem látok a zsidóság számára.” Írta ezt két évvel a magyar zsidók gázhalála után... (A teljes napló 1946. Helikon, 2007. 178–179. old.)

Amit meg kritikusom a projektív identifikációról jegyez, avval nem le-

het mit kezdeni. Ugyanis ő nem érti a lényegét, miszerint az e személyiségműködésben vergődő ember saját, belőle kiinduló, általa projiciált félelmeivel-agresszióival azonosul, vagy a projiciáló (projektor) azonosul (ön-azonosul és azonosít), nem pedig az általa ekként megélt másik ember...

A „tiszteletteljes antiszemitizmus” gondolatán se kellene gúnyolódni, amiképpen Kósa György teszi. Hiszen Márai humanizmusa és zsidókkal szolidaritása együtt érvényes antiszemitizmussal. Nem mellesleg és ezzel kapcsolatban egy másik „kritikai” hivatkozásra. Huszadik századi történelmünk számos alakját ismerjük, aki náciellenesen volt antiszemita...

Kósa a szavak tisztaságára figyelmeztet engem. Én őt – az érzelmeik tisztaságára.

Fekete György

(A vitát ezzel a szerkesztőség lezártnak tekinti.)

Hírek, események röviden

– Adomány. Kovács Attiláné 2000 Ft-ot küldött az Igaz Emberekért Alapítványnak a Jad Vasem-Kitüntetés megsegítése céljából.

Holokausztúlélő ment keresztényeket Szíriából

2000 közel-keleti keresztény életét mentheti meg az a brit férfi, akit gyermekként Ausztria területéről mentettek ki a holokauszt borzalmai elől.

George Weidenfeld könyvkiadó és a brit Lordok Házának tagja úgy nyilatkozott, „adósságát törleszti” az Iszlám Állam (ISIS) elől menekülő keresztények megmentésének támo-

gatásával, ugyanis egykor őt is kvékerek és a Plymouth Brethren keresztény mozgalom tagjai öltöztették, étkeztették és segítették abban, hogy 1938-ban eljusson Nagy-Britanniába a náci vezette Ausztriából – írta a JTA.

A 95 éves férfi által létrehozott Weidenfeld Safe Havens Fund nevű alapítvány 150 szír keresztény Len-

George Weidenfeld

gyelországba szállításával kezdte az életmentő projekt végrehajtását. Az iszlám terrorszervezet elől menekülő keresztényeket magántulajdonban lévő, bérelt repülőgéppel szállították Európába, ahol a letelepedésben is segítséget kapnak. A menekültek számára nyújtott pénzügyi támogatás része egy 12–18 hónapig járó segélycsomag is.

„Volt egy adósságom, amit vissza kell fizetnem” – mondta Weidenfeld. „És ez sok olyan fiatalra vonatkozik, akik részt vettek a Kindertransportban” – tette hozzá, utalva arra a mentőakcióra, melynek során nem zsidó személyek mentettek meg zsidó gyermekeket a holokauszt idején.

(Forrás: Hírolvasó)

SPÁNN GÁBOR

Macesz

Néhány hónappal ezelőtt, amikor még zavartalanul működtek a kínai piacok, az egyik ilyenre elkísértem feleségemet, hogy vegyen nekem finom, lekvárral töltött mézes puszedit. Ebből nyilván Önök már kiköveztették, ami eddig sem volt titok: mi nem vezetünk kóser konyhát. Aki járt már ilyen helyen, tudja, hogy a kínaiaknál anyatejen táplált csecsemőtől kezdve vállról indítható föld-föld rakétaig garantáltan minden kapható. Évtizedeken át ismert bölcsesség volt: aki Magyarországon olcsón akar edességet vagy rövidítalt venni, az kínai piacra jár. Ismerem olyan úrgazdag budai úriasszonyt, aki az 500-as Mercedesben tart egy ócska, még NDK gyártmányú lódenkabátot, amit már a szocializmusban is csak úgy vett át tisztításra a Patyolat, hogy az elismervényre rávezették: „üt, köp, folt, pecs”. Pár utcával a piac előtt megáll: nercbunda be a csomagtartóba, lóden fel, összevásárolja a nyugati szeszes italokat, kávét, csokoládét, hogy hétvégén legyen mit felszolgálni Boss öltönyös vendégeinek. Ehhez képest azt gondolom, az én puszedit iránti vonzalmam bocsánatos kispolgári bűn. Már majdnem odaértünk a feleségem által ismert árushoz, amikor hozzánk lépett egy jól öltözött hazánkfi, és halkán, de öntudatosan a következő ajánlatot tette: *Hölgyem, uram! Vegyenek tőlem eredeti francia parfümöt! Felhívom szíves figyelmüket, hogy legjobb barátom egy illatszerboltban dolgozik (itt néven nevezte a híres nyugati üzlethálózatot) biztonsági őrként, és ő lopja ki nekem az eredeti parfümöt. Bent a piacon önök ezt 30 000 forintért kapják, én odaadom 5000-ért. Mivel nejem illatszerrel évek óta jól el van látva, köszönettel elhárítottuk az ajánlatot. A pofa nem erőszakoskodott, csak annyit mondott: ha meggondolnák magukat, kifelé jövet is itt leszek. Én meg elgondolkodtam. Hol élünk, és milyen emberekkel? Miközben óránként öt számjegyű összegeket megkereső marketingesek egykor Hamletet és Anna Kareninát játszó művészeket kérnek föl arra, hogy esteként 15 másodpercben tudassák velünk a képernyőről, mitől feszes a bőrük, ez az ember kitalálta egy luxuscikk vadonatúj promócióját. Ebben az esetben még attól sem kell félni, hogy amit árul, az egy 30–40 éves autó csomagartókjából kerül elő, és a látszólag eredeti flancos üveg parfümöt valamilyen külvárosi körgangos ház folyosói végében kotyvasztják. Ha illata hasonlít is a címken megnevezetthez, egy fürdőkádra való kell magára öntenie annak, aki ilyet vesz, és az illat akkor is 10 perc alatt tovaszáll. Az már csak hab a tortán, hogy sem a feleségem, sem én nem nézünk ki NAV-osnak vagy rendőrnek, de mi van akkor, ha lúzer külsőnk mégis valódi „közélet” takar? A meglepetés kifelé jövet ért. Emberünk ismét megtalált, és most már új ajánlattal: Hadd ajánljak önöknek valódi, Izraelben készített maceszt, láthatják, a csomagoláson még tórai idézet is szerepel. Ezzel meglepetett előttem egy zacskó pászkat, melyről kézbe véve kiderült, hogy kényelvű felirata szerint lengyel készítmény. Hogy ezt melyik pék barátja lopta, már meg sem mertem kérdezni. Ebből már vettünk két zacskóval, és odahaza órákig törtük a fejünket azon, miként maradt ilyen szépen egy darabban ez a pezsgő étel akkora úton, amin a mi szélhámosunkhoz került. Feleségem egyfolytában azt mantrázta, hogy foglalkozhat valaki ennyi lopott holmival, és miért nem fél a lebukástól? Töméntenem mennyiségű eszem jelen esetben csődöt mondott, mert erre én sem tudtam a megfelelő választ. Mindenesetre csak annyit feleltem, hogy ez is egy életforma, és mind ruházatából, mind kihízott állapotából következtetve, emberünk ebből az „orosz rulett” életformából jól megél. Bizonyára nem tudja, de életfilozófiája azt sugallja, hamar megcsinálta a mérlegét annak, hogy közmunkából csak parlamenti felszólalás szintjén lehet megélni, és tudja azt is, amit minden hajléktalan: kukából nem lesz szalonna.*

Mesterdallamok mesterfokon

Kántorkoncert a Hunyadiiban
2015. augusztus 9-én,
17 órakor

Közreműködik: Székelyhidi Hajnal operaénekesnő, aki egyúttal az ORZSE adjunktusa, tanszékvezető-helyettese; Nógrádi Gergely nemzetközileg is jegyzett kántor, akiről kevesen tudják, hogy több mint harminc könyv szerzője, ifjúsági regényei kötelező olvasmányok a magyar iskolákban; Zucker Immanuel kántor, aki háromévesen már gyermekkorában énekelt, és sok-sok éve határainkon túl is elismert; Neumark Zoltán zongoraművész, aki egy baleset után átélte a félelmet, hogy jövője bizonytalanná válhat; Budai Miklós j. kántor, aki egy szefárd dalokat korhű hangszerekkel játszó zenekarnak is tagja. Konferál: Kozma György kántor.
Cím: VI. ker., Hunyadi tér 3., I. emelet.

Herzl Tivadar örökül hagyta nekünk....

Biztosítani akarjuk a zsidó nép és Izrael Állam létének folytonosságát.

Az Ön öröksége is hozzájárulhat e célhoz.

Keren Hayesod - United Israel Appeal,

a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt.

Tőlünk megtudhatja hogyan
E-mail: legacy@kh-uisa.org.il
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-7154136

Megmondóemberek

Ha Európa nem biztonságos a zsidóknak, akkor nem biztonságos az európaiaknak sem. Ha Európa elveszíti a zsidókat, akkor elveszíti a szabadságát is. A gyűlölet, ami a zsidókkal kezdődik, soha nem velük végződik.

Jonathan Sacks korábbi brit főrabbi

A zsidók azt mondják, ha egy embert megmentesz, az egész emberiséget mented meg... Nem tudom, a kerítéssel hány ember életét mentjük meg, ha egy veszik el, az is az egész emberiség...

Nagy Bandó András

...és ideje van a nevetésnek

A falu kovácsa oktatta az új inasát:

– Először kiveszem a patkót a kohóból, aztán ráteszem ide, az üllőre. Amikor megrázom a fejem, te ráütsz azzal a kalapáccsal.

Az inas így is tett.

Azóta ő a falu kovácsa...

Kapitány úr! Mit csináljon, aki aknára lép?

– Nos, a szokásos eljárás: húsz métert ugrani a levegőbe, és szét-

szóródní a szélrózsa minden irányába.

A lakásavatón a háziasszony elhűlve olvassa az egyik csokron a feliratot: „Nyugodjék békében”. Amikor másnap reklamálva felhívja a virágboltot, a boltos próbálja nyugtatni:

– Elnézést kérünk a hiba miatt, elcseréltük a csokrokat. De képzelje magát a másik fél helyébe, aki a temetésén azt olvassa: „Gratulálunk az új otthonodhoz”.

FELHÍVÁS!

ÖNKÉNTES KÉPZÉST HIRDET AZ ÉLET MENETE ALAPÍTVÁNY

Jelentkezni CV-vel 2015. augusztus 23-ig lehet az onkentesekek@eletmenete.hu címen, ahol további info is kérhető.

Részletes kiírás: www.eletmenete.hu

„Emlékezni és emlékeztetni mindannyiunk kötelessége!”